

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU — PRIRODOSLOVNO - MATEMATIČKI FAKULTET

GEOFIZIČKI INSTITUT

R A D O V I

III. Ser.

Br. 3

JOSIP GOLDBERG

PRILOZI ISTRAŽIVANJU KLIMATSKIH FLUKTUACIJA
U JUGOSLAVIJI

ZAGREB 1953.

UNIVERSITÄT IN ZAGREB — NATURWISSENSCHAFTLICH-MATHEMATISCHE
FAKULTÄT

GEOPHYSIKALISCHES INSTITUT
ABHANDLUNGEN

III. Ser.

Br. 3

JOSIP GOLDBERG

BEITRÄGE ZUR UNTERSUCHUNG
DER KLIMAFLUKTUATIONEN IN JUGOSLAVIEN

ZAGREB 1953.

PRILOZI ISTRAŽIVANJU KLIMATSKIH FLUKTUACIJA U JUGOSLAVIJI

1. Krajem prošlog su stoljeća fluktuacije klime u Evropi poprimile progresivni karakter, a te su progresivne promjene elemenata klime u dvadesetom stoljeću dobile vrlo značajnu akceleraciju. Naročito u visokim širinama Evrope i u području Arktika nastale su promjene klimatskih elemenata takvog opsega i s tim u vezi tako značajne promjene u neživoj i živoj prirodi (recesija ledenjaka, smanjenje zaleđenosti Arktičkog mora, biološke pojave u biljnom i životinjskom svijetu i dr.), da se može u pogledu tih krajeva govoriti o promjeni klime u smjeru jednog optimuma, kakvog nije bilo od kraja X. stoljeća ovamo, od doba civilizacije Vikinga i prvog naseljavanja Grönlanda.

Rezultati istraživanja ovih recentnih fluktuacija klime [7], [10], [13], [15], i to osobito opadanje godišnje amplitude temperature uvjetovano porastom zimske temperature, te porast oborina u područjima konvergencije strujanja i opadanje u područjima divergencije, pokazuju, da je dinamička osnova ovog zbivanja porast meridionalne cirkulacije, kojom se vrši transport topline iz nižih u više širine. Utvrđeno je, da je meridionalni gradijent tlaka između pojasa visokog tlaka subtropskih širina i pojasa niskog tlaka subpolarnih širina porastao.

Podaci tablice 1. daju prema L. LYSGAARDU [10] podatke o srednjem godišnjem tlaku i srednjem tlaku januara na stanicama Funchal (Madeira) i Stykkisholm (Island) u 30-godišnjim periodima 1881—1910 i 1911—1940.

Tabl. 1

	Srednji godišnji tlak mb		Srednji tlak januara mb	
	1881—1910	1911—1940	1881—1910	1911—1940
Funchal	1016,4	1018,1	1018,4	1020,7
Stykkisholm	1005,8	1005,8	998,0	996,5
Razlika F. - St.	10,6	12,3	20,4	24,2
Porast razlike	1,7 mb		3,8 mb	

Razlika tlaka Funchal-Stykkisholm narasla je prema tome u 30-godišnjem intervalu između ova dva 30-godišnja perioda u godišnjem sred-

